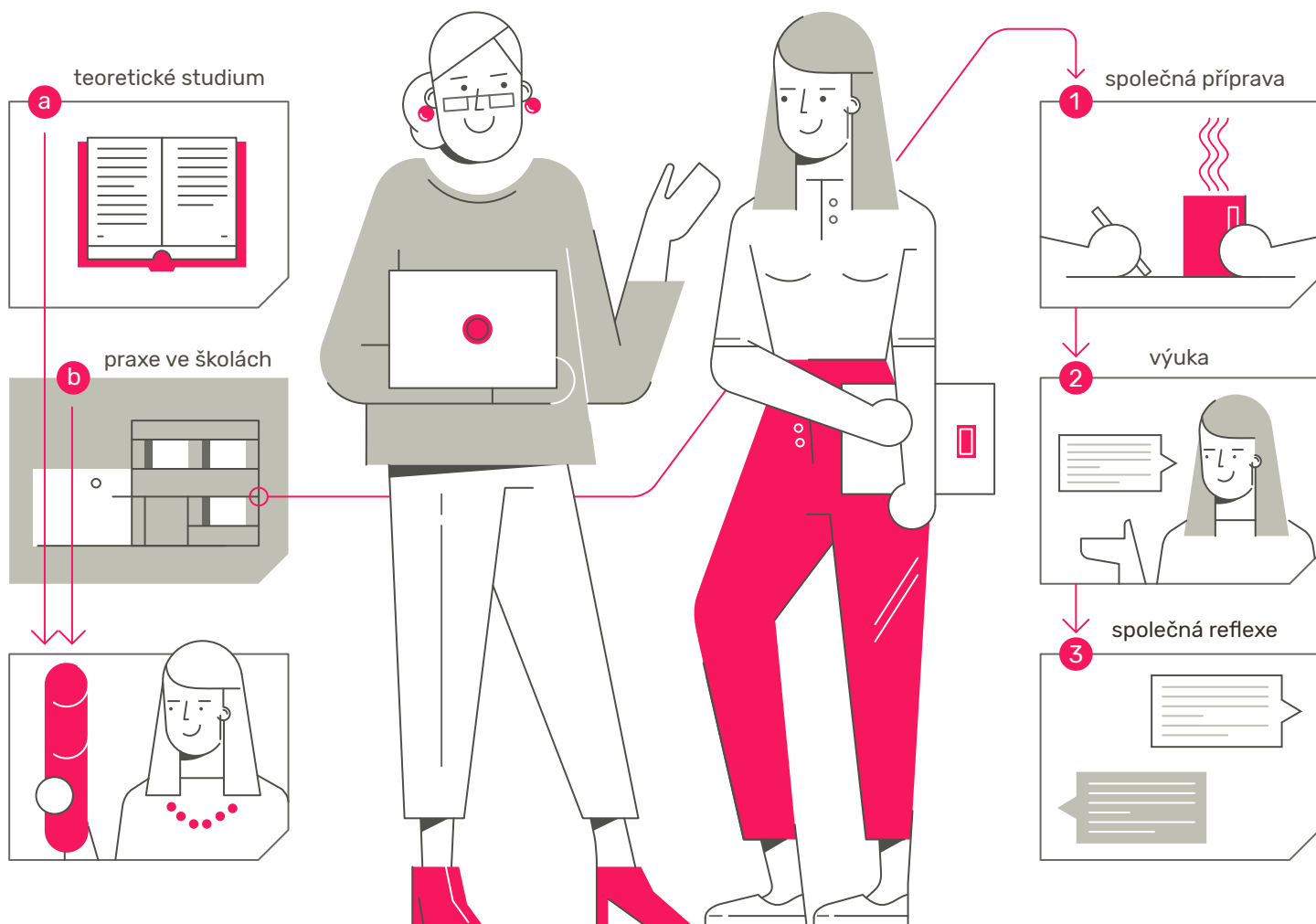


## Provázející učitelé nevyužitá příležitost českého školství



1. 9. 2023

**Přípravu učitelů v ČR tvoří převážně teoretické studium a krátká, a většinou neefektivní, praxe ve školách.**

Učitelská praxe je v kurikulu fakult připravujících učitele zastoupena velmi málo. Co ale představuje větší problém – praxe je často neefektivní. Budoucí učitelky a učitelé bývají s žáky zanecháni samotní a nikdo s nimi jejich zkušenost nereflektuje a nepropojuje teoretické poznatky s praxí. Významná příležitost k učení tak zůstává nevyužita.

**Zásadní vliv na průběh praxe a tedy i kvalitu budoucích učitelů mají tzv. provázející učitelé.**

Provázející učitelé jsou pedagogové, kteří doprovázejí studentky a studenty učitelství na praxích. Společně s nimi výuku připravují, jsou vždy přítomni ve třídě a následně s nimi reflektují, jak to šlo a co by se dalo zlepšit. Provázející učitelé také komunikují s vysokoškolskými vzdělavateli a zajišťují tak kvalitu praxí.

Stát se dobrou učitelkou začíná spoluprací se zkušenějšími pedagogy. Učitelé, kteří ve vás věří, kteří vás táhnou, posouvají a pomůžou vám dostat se na další úroveň. Mít vedle sebe takového člověka už během studia je obrovská pomoc, abychom jako mladí učitelé dokázali toto povolání zvládnout.

Jana, absolventka pedagogického studia a učitelka na ZŠ

## České školství se postupně zlepšuje. Proč je nutné řešit téma provázejících učitelů právě teď?

- V červnu 2023 byla schválena novela zákona o pedagogických pracovnících, která zahrnuje ukotvení pozice provázejícího učitele. Na to má navázat **konkrétní podpora v rámci aktuálního návrhu novely školského zákona**, a prováděcích právních předpisů, která má nabýt účinnosti od roku 2026. Předložený návrh systému podpory provázejících učitelů MŠMT od září 2023 do prosince 2025 pokusně ověřuje.
- MŠMT se v rámci probíhající **Reformy přípravy učitelů**, v souladu se Strategií 2030+, zavázalo ke zkvalitnění praxí, mj. ukotvením provázejících učitelů v zákoně a přípravou jejich systémového financování.
- Kvalitní praxe během studia učitelství přispívá ke **snížení tzv. drop-outu** (předčasného odchodu z profese) začínajících učitelů.

## Dosud byla role provázejících učitelů zanedbávána. Je to velká nevyužitá příležitost.

- Provázející učitelé **nejsou na svou roli připravováni a na provázení nemají vyhrazený čas**. Kvalitní výkon této role přitom vyžaduje speciální dovednosti a je velmi časově náročný. Za svou práci v této roli také většinou **nejsou odměňováni**; a pokud ano, pak zcela symbolicky.
- **Nefunguje spolupráce** mezi vysokoškolskými vzdělavateli a provázejícími učiteli. Vysoké školy nevnímají provázející učitele jako skutečné partnery.

# 4/10

Čtyři z deseti učitelů zmiňují nedostatečnou didaktickou přípravu. Po dokončení studia se necítí být připraveni jít učit. (Talis, 2018)

# 5000

Každý rok v ČR vystuduje učitelství pět tisíc lidí. Teoretické studium a diplom jim ale k dobrému učitelství nestačí. Aby byli opravdu připraveni jít učit, potřebují během studia projít kvalitní a dostatečnou praxí.

# 32%

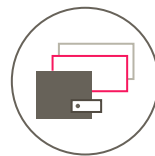
Přibližně třetina vysokoškolských studentů a čerstvých absolventů uvedla, že by zvažovali studium učitelství, pokud by bylo moderní a zaměřené zejména na získání praxe. (Korbel a Prokop, 2021)

## Nemusíme vynalézat kolo. Víme, co provázející učitelé potřebují.



### STUDIUM

Povinné a kvalitní přípravné studium, jako to funguje např. v Německu, Finsku, Norsku, Anglii či Rakousku, které mj. zajistí odpovídající propojení s vysokoškolskými vzdělavateli.



### FINANČNÍ OHODNOCENÍ

Adekvátní finanční ohodnocení představuje účinné motivační opatření, které posílí kvalitu práce provázejících učitelů a podpoří její význam.



### ČAS

Je potřeba snížit rozsah přímé pedagogické činnosti, kterou musí provázející učitelé vykonávat, a získat tak pro ně časový prostor na provázení budoucích učitelů a spolupráci s VŠ.

**Systém podpory provázejících učitelů v návrhu novely školského zákona proto musí být schválen a zahrnovat všechny navržené prvky (viz výše). Jejich zajištění nepředstavuje žádné dodatečné, případně pouze zanedbatelné, nároky na státní rozpočet.**